SOUDNÍ DVŮR
EVROPSKÉ UNIE

TISKOVÁ ZPRÁVA č. 81/26

V Lucemburku dne 4. června 2026

Stanovisko generálního advokáta ve věci C-553/24, Assemblée nationale v. Parlament a Rada

Generální advokátka T. Ćapeta: žaloba, kterou podalo francouzské Národní shromáždění proti unijní právní úpravě v oblasti azylu a migrace a vychází z porušení zásady subsidiarity, by měla být zamítnuta

Součástí Smlouvy o Evropské unii (SEU) a Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU) jsou i právně závazné protokoly, které dále upřesňují jejich fungování. Protokol č. 2 o používání zásad subsidiarity a proporcionality[1] zajišťuje, aby unijní orgány dodržovaly tyto zásady v podobě, v níž jsou stanoveny v článku 5 Smlouvy o EU. Zásada subsidiarity vyžaduje, aby EU jednala pouze tehdy, pokud daných cílů nemohou uspokojivě dosáhnout samy členské státy. V článku 8 Protokolu č. 2 je Soudnímu dvoru Evropské unie svěřena pravomoc přezkoumat a případně zrušit unijní právní předpisy, jež jsou napadeny kvůli údajnému rozporu se zásadou subsidiarity. Členské státy se mohou v takových věcech obrátit na Soudní dvůr se žalobou nebo mu takovou žalobu předat jménem svého vnitrostátního parlamentu či některé jeho komory v souladu se svým právním řádem. V projednávané věci je to vůbec poprvé, kdy vnitrostátní parlament uplatňuje ustanovení článku 8 Protokolu č. 2 od jeho zavedení Lisabonskou smlouvou.

Na základě článku 8 Protokolu č. 2 navrhla menšina členů Národního shromáždění Francouzské republiky, jedné z komor francouzského parlamentu[2], zrušení nařízení EU o řízení azylu a migrace[3] v celém rozsahu, a podpůrně zrušení jeho části, jež se týká solidarity[4].

Toto nařízení zavádí povinný mechanismus solidarity na podporu členských států vystavených migračnímu tlaku. Toho je dosaženo zavedením režimu relokací žadatelů o mezinárodní ochranu. Národní shromáždění tento režim napadlo, neboť údajně narušuje svrchovanost, národní identitu a nedotknutelnost členských států, které jsou povinny na základě těchto relokačních opatření přijímat na své území státní příslušníky třetích zemí. Národní shromáždění, podporované Maďarskem, proto tvrdí, že toto nařízení porušuje zásadu subsidiarity. Na podporu tohoto názoru předkládá pět žalobních důvodů. Evropský parlament a Rada, podporované Řeckem, Španělskem a Komisí, zpochybňují přípustnost většiny z těchto žalobních důvodů. Tvrdí, že důvody na podporu žaloby podané podle článku 8 Protokolu č. 2 se mohou týkat pouze zásady subsidiarity, což některé žalobní důvody Národního shromáždění nesplňují.

V dnešním stanovisku generální advokátka T. Ćapeta upozorňuje na novost projednávané věci a nejprve posuzuje příslušnost Soudního dvora k jejímu projednání. Generální advokátka poukazuje na to, že ačkoli žaloba podaná podle článku 8 Protokolu č. 2 a typická žaloba na neplatnost podle článku 263 SFEU mají stejný předmět, a sice zrušení aktu EU, první z nich lze považovat za zvláštní druh žaloby na neplatnost (*sui generis*), přičemž není výslovně stanoveno, že by k rozhodování o ní byl příslušný Tribunál. Generální advokátka má tudíž za to, že k **rozhodování o žalobě podané vnitrostátním parlamentem** podle článku 8 Protokolu č. 2 **je příslušný Soudní dvůr**.

Zadruhé **generální advokátka** v **rámci posuzování přípustnosti** věci **vyzývá Soudní dvůr, aby odlišil zásadu subsidiarity od ostatních zásad týkajících se rozdělení pravomocí mezi Evropskou unií a jejími členskými státy**, a sice od zásad svěření pravomocí a proporcionality. Ačkoli jsou všechny tyto tři zásady zásadami federativními, jejichž cílem je nalézt optimální úrovně rozhodování, generální advokátka je toho názoru, že žaloby podané vnitrostátním parlamentem na základě článku 8 Protokolu č. 2 jsou přípustné pouze v rozsahu, v němž se týkají zásady subsidiarity;

žaloby týkající se těchto dalších dvou zásad jsou nepřípustné. Proto se generální advokátka domnívá, že přípustný je pouze žalobní důvod vycházející z toho, že by členské státy byly schopny řešit problémy způsobené masovým přílivem žadatelů o mezinárodní ochranu účinněji než Evropská unie. Naproti tomu ostatní výtky vznesené Národním shromážděním, jako jsou výtky vycházející z toho, že Evropské unii nebyla svěřena pravomoc přijmout uvedené nařízení, z údajných škodlivých finančních důsledků mechanismu povinné solidarity a užitečnosti systému relokací, se netýkají zásady subsidiarity, a jsou tedy nepřípustné.

Zatřetí **při zkoumání jediné přípustné výtky generální advokátka** zdůrazňuje, že u **jakéhokoli právního předpisu by harmonizace neměla být jeho cílem,** ale spíše možným prostředkem k dosažení požadovaného a konkrétního cíle. V této souvislosti by Soudní dvůr měl požadovat, **aby orgány náležitě vysvětlily posouzení toho, proč je opatření na unijní úrovni nezbytné**, a to nad rámec pouhé snahy o harmonizaci. Uvedené vysvětlení by nemělo být podáváno v podobě prázdných formulací, ale mělo by být přizpůsobeno specifickým rysům příslušného legislativního opatření. Takové odůvodnění „na míru" nutí orgány k tomu, aby smysluplně posoudily, zda Evropská unie musí v konkrétní situaci přijmout opatření. Soudnímu dvoru mimoto umožňuje rozhodnout, zda se takové unijní opatření jeví jako důvodně nezbytné.

Generální advokátka T. Ćapeta dochází k závěru, že důvody uvedené pro opatření na unijní úrovni se v tomto případě jeví jako opodstatněné a že Národní shromáždění nepředložilo žádné argumenty, které by takový závěr vyvrátily. **Generální advokátka proto navrhuje Soudnímu dvoru, aby výtku Národního shromáždění, jež se jako jediná týká zásady subsidiarity,** zamítl jako neopodstatněnou a žalobu částečně odmítl pro její nepřípustnost a ve zbývající části ji zamítl jakožto neopodstatněnou.

UPOZORNĚNÍ: Soudní dvůr není stanoviskem generálního advokáta vázán. Úlohou generálních advokátů je zcela nezávisle navrhnout Soudnímu dvoru právní řešení věci, která jim je přidělena. Soudci Soudního dvora začínají nyní v uvedené věci rozhodovat. Rozsudek bude vydán později.

UPOZORNĚNÍ: Cílem žaloby na neplatnost je zrušení aktů orgánů Unie, které jsou v rozporu s právem Evropské unie. Za určitých podmínek mohou členské státy, evropské orgány i jednotlivci podat žalobu na neplatnost k Soudnímu dvoru nebo Tribunálu. Je-li žaloba opodstatněná, akt bude zrušen. Příslušný orgán je povinen odstranit případnou právní mezeru vzniklou v důsledku zrušení aktu.

Neoficiální dokument pro potřeby sdělovacích prostředků, který nezavazuje Soudní dvůr.

Úplné znění stanoviska je zveřejněno na internetové stránce CURIA v den vyhlášení.

Kontaktní osoba pro tisk: Traian Moga ✆ (+352) 4303 3732.

Obrazové záznamy z přednesení stanoviska jsou dostupné na Europe by Satellite (+32) 2 2964106.

Zůstaňte ve spojení!

[1] Protokol č. 2 o používání zásad subsidiarity a proporcionality.

[2] Národní shromáždění Francouzské republiky je dolní komorou francouzského parlamentu a skládá se z 577 poslanců, zatímco horní komorou je Senát složený z 328 senátorů.

[3] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 2024/1351 ze dne 14. května 2024 o řízení azylu a migrace. Toto nařízení je součástí nového Paktu EU o migraci a azylu, který spočívá v balíčku opatření EU, jež reformují unijní právní rámec v oblasti azylu a migrace.

[4] Část IV nařízení.